

Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023

www.regionostergotland.se

Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023

Handläggare: Elisabeth Cserhalmi

Verksamhet: Regionbibliotek Östergötland

Datum: 2019-11-21

Diarienummer: RUN 2019-162

Foto:

Sid 1 Errol Tanriverdi

Sid 4 Karolina Antonsson

Sid 8 Sussie Slotter

Sid 10 Peter Åkesson

Sid 12 Ida Zimmerman

Sid 14 Peter Åkesson

Sid 16 Tonny Henriksson

Sid 6, 18, 20 – Colourbox

Innehåll

1	INLEDNING	5
1.1	Biblioteksverksamhet ska finnas för alla	
2	BIBLIOTEKEN I ÖSTERGÖTLAND	7
2.1	Regional biblioteksverksamhet	
3	DIGITAL DELAKTIGHET OCH DEMOKRATI	9
4	SMÅ BARNNS SPRÅKUTVECKLING OCH LÄSFRÄMJANDE	11
5	LITTERATUR	13
6	NATIONELLA MINORITETER OCH MINORITETSSPRÅK	15
7	MÅNGFALD OCH TILLGÄNGLIGHET	17
8	SKOLBIBLIOTEK	19

Folkbiblioteken ska ge medborgarna tillgång till olika medier och information som ska präglas av allsidighet och kvalitet. Folkbiblioteken är också öppna för alla, oavsett språk, social bakgrund eller funktionsnedsättning.

1 Inledning

I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka. (Bibliotekslogen 2013:801).

Biblioteksverksamheten regleras av bibliotekslagen. Den grundar sig på UNESCO:s folkbiblioteksmanifest samt på FN:s mänskliga rättigheter. Även det pågående arbetet med en nationell biblioteksstrategi påverkar verksamhetens inriktning.

Den regionala biblioteksplanen är ett komplement till Regional kulturplan för Östergötland 2020-2023 och framtagen parallellt. Här, liksom i kulturplanen, finns regionbibliotekets strategiska mål formulerade som visar på hur den regionala biblioteksverksamheten i Östergötland ska uppfylla kraven i bibliotekslagen. Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023 är framtagen av Regionbibliotek Östergötland som ansvarar för att genomföra och följa upp biblioteksplanen.

Biblioteksverksamheter på regional och kommunal nivå ska ha biblioteksplaner, det ger möjlighet till uppföljning av verksamheten och att utveckla såväl samverkansformer som kvalitet.

Kungliga biblioteket är biblioteksmyndighet för Sverige och ansvarar för nationell samordning. Kungliga biblioteket fick 2015 i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell biblioteksstrategi och ett förslag presenterades för regeringen i mars 2019.

1.1 Biblioteksverksamhet ska finnas för alla

Folkbiblioteken ska ge medborgarna tillgång till olika medier och information. Utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet och ge medborgarna tillgång till information för att kunna inhämta kunskap. Med medier avses böcker i olika format, olika digitala tjänster som t ex databa-

ser och strömmande film. Folkbiblioteken är även arenor och öppna mötesplatser för kultur och bildning och ska vara tillgängliga för alla oavsett språk, social bakgrund eller funktionsnedsättning. Prioriterade målgrupper är barn och unga liksom människor med särskilda behov eller med annat modersmål än svenska samt nationella minoriteter.

Några av de utmaningar som folkbiblioteken står inför delar man med hela offentliga sektorn; en befolkning med allt större andel äldre samt en ökad inflyttning till storstadsregionerna med en avbefolkad landsbygd som följd är två sådana. Detta kan medföra att små kommuner har svårigheter att kunna tillhandahålla god samhällsservice.

En annan utmaning är det digitala utanförskapet. Den årliga undersökningen Internet och svenskarna (Internetstiftelsen) konstaterade för fem år sedan att en miljon svenskar inte var uppkopplade mot nätet, idag är de hälften så många. Ytterligare 600 000 svenskar använder visserligen internet, men gör det mer sällan än varje dag. Det innebär att 1,1 miljoner svenskar inte använder internet alls eller gör det mer sällan än varje dag. Tittar man på specifika digitala tjänster som till exempel mobilt BankID är icke-användarna ännu fler.

Internetstiftelsen ser ålder som den främsta anledningen till att människor inte använder Internet. Men också andra faktorer spelar roll, som var man bor, vilken inkomst man har och vilken utbildning man har för att nämna några. Genom att samverka med andra aktörer och tillvarata digitaliseringens möjligheter spelar folkbibliotek en viktig roll för ett fortsatt socialt hållbart samhälle.

Regionbiblioteket ska arbeta för en jämlik tillgång till bibliotekstjänster, litteratur och information. Regionbiblioteket ingår i kultursamverkansmodellen och ansvarar för det övergripande utvecklingsarbetet kring litteraturen som konstform i länet.

2 Biblioteken i Östergötland

Götabiblioteken består av samtliga folkbibliotek i Östergötland och Tranås. I samarbetet ingår 45 bibliotek och 3 bokbussar. Götabiblioteken samarbetar kring ett gemensamt biblioteksdatasystem, digitala bibliotekstjänster, bibliotekskort, webbsida och verksamhetsutveckling.

Inom Götabiblioteken finns flera nätverk som arbetar med bibliotekens prioriterade grupper som t ex Göta barn och unga, Göta tillgänglighet, Göta mångkultur. Det finns också ett etablerat samarbete kring demokratifrågor, folkbildning, kulturarv, mediefrågor och litteratur. Nätverken som leds av regionbiblioteket, arbetar med omvärldsbevakning, strategier för samarbetet och kunskapsspridning.

Sedan 2018 har Götabiblioteken en gemensam medieplan (antagen av Göta styrgrupp) som syftar till att vara ett stöd i det strategiska arbetet kring urval, inköp och gallring.

När det gäller skolbibliotek som lyder under skollagen (2010:800) ser det olika ut i kommunerna. En del kommuner har integrerade folk- och skolbibliotek, andra har en gemensam skolbibliotekssamordning för kommunen, andra i sin tur har enskilda skolbibliotek med olika grad av bemanning.

Linköpings universitetsbibliotek finns på Campus Norrköping och Campus Valla samt Campus Universitetssjukhuset. Vrinnevisjukhuset har ett fackbibliotek och Lasarettet i Motala har ett kombinerat fackbibliotek och allmänt bibliotek för patienterna. Det finns också några specialbibliotek på statliga myndigheter i Östergötland.

2.1 Regional biblioteksverksamhet

Regionbibliotek Östergötland ingår i kultursamverkansmodellen och har uppdraget att bedriva regional biblioteksverksamhet vars syfte är att främja samarbete, verksamhets- och kvalitetsutveckling för folkbiblioteken i Östergötland. I uppdraget ingår att vara en resurs för folkbiblioteken och i samverkan initiera gemensamma förändringsprocesser, främja erfarenhetsutbyte och genomföra kompe-

tenshöjande insatser. Regionbiblioteket samordnar drift och utveckling av gemensamma bibliotekstjänster för Götabiblioteken.

Regionbiblioteket ska arbeta för en jämlik tillgång till bibliotekstjänster, litteratur, information och biblioteket som mötesplats. För att säkerställa en jämlik tillgång till bibliotekstjänster, litteratur och information för alla i Östergötland finns det utvecklingsledare som ansvarar för olika områden. Särskilda insatser görs för bibliotekens prioriterade grupper. Det handlar om anpassade tjänster för människor med funktionsnedsättningar, barn och unga, minoritetsspråk och urfolk, andra språk än svenska liksom satsningar för digital delaktighet och medie- och informationskunnighet.

Regionbiblioteket medverkar i interregionala och nationella sammanhang.

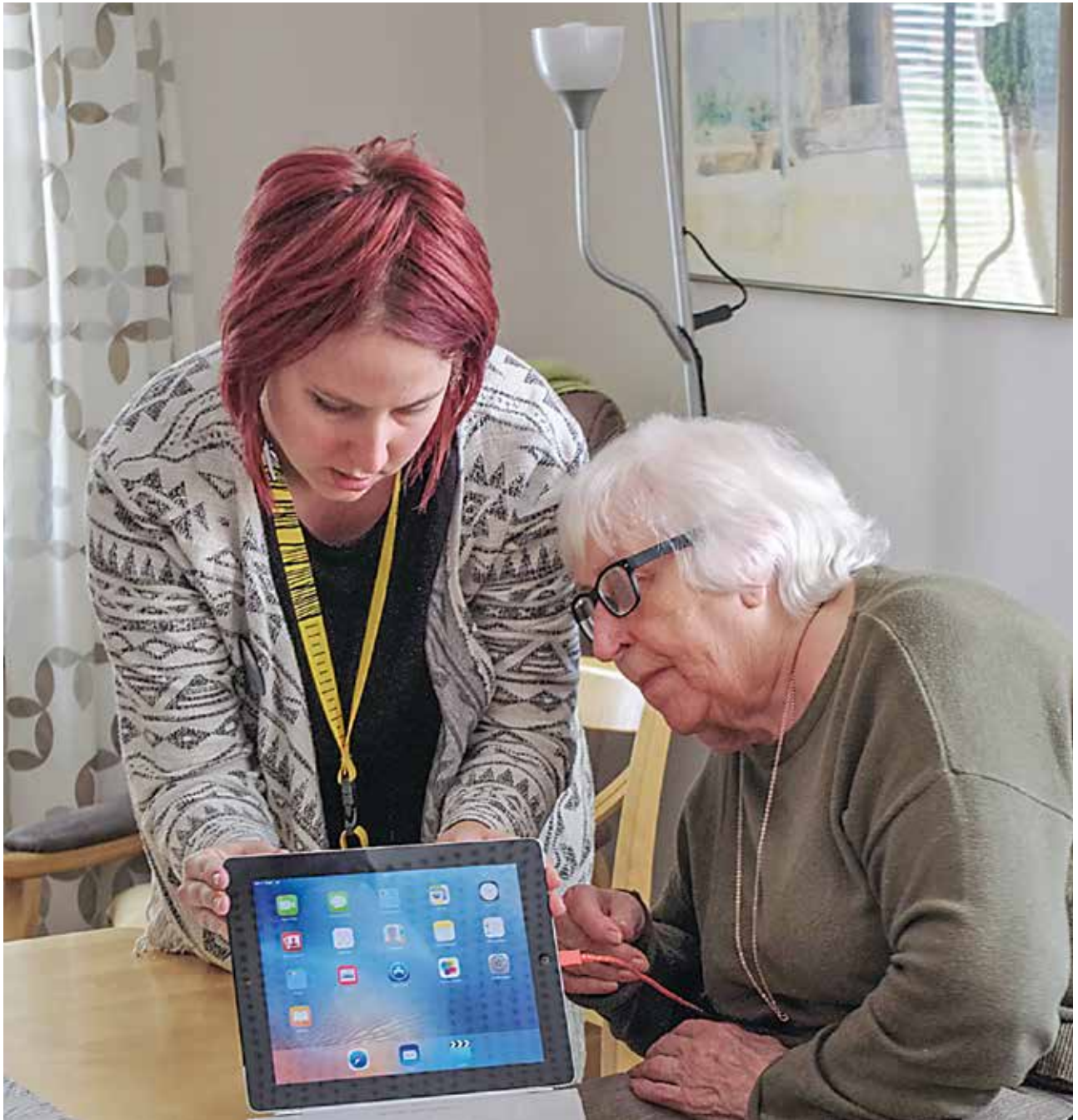
Regionbiblioteket har en drivande och stöttande roll för läsfrämjande arbete och samverkan kring små barns språkutveckling.

För att främja och utveckla skolbiblioteksverksamheten i länet arbetar regionbiblioteket med fortbildning och stöd.

Regionbibliotek Östergötland ansvarar för det övergripande utvecklingsarbetet kring litteraturen som konstform i länet. Detta innebär att identifiera och driva frågor, hålla samråd och dialoger samt följa upp de regionala insatserna. I uppdraget ingår att stödja Götabibliotekets arbete med litteraturen som konstform, bland annat genom kompetenshöjande insatser.

Regionbibliotek Östergötland samordnar och genomför samhällsorientering för nyanlända på modersmål på uppdrag av kommunerna. Verksamheten är lagstadgad vilket innebär att kommunerna är skyldiga att erbjuda nyanlända personer samhällsorientering på modersmål.

Regionbiblioteket ansvarar för utgivningen av Östgöta taltidning.

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Att främja individens möjligheter att använda och delta i digitala sammanhang är en viktig del i bibliotekens uppdrag.

3 Digital delaktighet och demokrati

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Digitaliseringen gör det möjligt för invånaren att delta i samhället på ett nytt sätt, men ställer också krav på förmågan att hantera digital information. Att främja individens tillit och kunskap att använda sig av och delta i digitala sammanhang är en viktig del i bibliotekens uppdrag.

Arbete pågår att ta fram en ny Regional Utvecklingsstrategi för Östergötland, RUS, där digitaliseringsområdet ska integreras.

Regionbiblioteket har tillsammans med Götatabiblioteken i Östergötland under flera års tid, på olika sätt, arbetat med digital delaktighet utifrån ett användarperspektiv. I samband med arbetet med den nationella biblioteksstrategin görs det en satsning 2018-2020, på en bred digital kompetenshöjning av medarbetare på folkbiblioteken med stöd av regional biblioteksverksamhet, Digitalt först med användaren i fokus. En satsning som Götatabiblioteken deltar i med regionbiblioteket som nod där syftet är att främja en ökad digital kompetens hos allmänheten.

För Götatabiblioteken finns en gemensam MIK-strategi antagen av Göta styrgrupp. För medarbetarna på biblioteken innebär arbetet med medie- och informationskunnighet (MIK) att vara förtrogen med MIK-begreppet och kopplingen till demokrati, aktivt medborgarskap och livslångt lärande. Vidare att folkbiblioteken integrerar MIK i all sin verksamhet och har resurser och metoder för att arbeta MIK-främjande gentemot biblioteksbesökarna.

Folkbiblioteken ska verka i sitt lokalsamhälle och vara en kraft för demokrati, mångfald och delaktighet. I folkbibliotekens uppdrag ingår att arbeta för att särskilt prioriterade grupper ska kunna ta del av bibliotekens medier och tjänster. Det innebär till exempel att Götatabibliotekens gemensamma webb samt e-tjänster följer internationell standard för tillgänglighet, det vill säga går att läsa och förstå även av dem som inte har svenska som modersmål samt genomsyras av ett barnperspektiv.

Regionbiblioteket och Götatabiblioteken arbetar ständigt med det demokratiska uppdraget. En viktig del i arbetet har varit att samla biblioteksmedarbetare från Götatabiblioteken till gemensamma demokratidagar.

FN:s konvention om barnets rättigheter

Barnkonventionen (FN:s konvention om barnets rättigheter) blir lag 2020 och i ett gemensamt arbete med Götatabiblioteken kommer regionbiblioteket arbeta för att Barnkonventionen implementeras på biblioteken. Det handlar om att skrivningar kring barn och ungas rätt att ta del av konst och kultur och eget skapande kommer in i biblioteks- och läsplaner och att uppföljning i verksamhetsplaner, barnkonsekvensanalyser och barnbokslut sker. Huvudparagraferna §2, 4, 6 och 12 slår fast barnets rätt till ett eget språk, kultur och identitet.

Regionbibliotek Östergötland vill främja folkbibliotekens roll för digital delaktighet och demokrati genom att

- Bidra till att stärka biblioteksmedarbetares kompetens kring informationsteknik och medie- och informationskunnighet
- Bidra till att utveckla metoder och pedagogiskt stöd samt stärka biblioteksmedarbetares pedagogiska kompetens i den handledande rollen
- Arbeta för att skapa förutsättningar för folkbiblioteken att använda sig av och ta tillvara digital utveckling i sin biblioteksverksamhet, både i den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer
- I samverkan med Götatabiblioteken utveckla arbetet med det demokratiska uppdraget
- Fortsätta arbetet med tillgänglighet i den fysiska miljön på biblioteken och med tillgänglig information som klarspråk, ljud och teckenspråk
- I samarbete med Götatabiblioteken ta fram kunskap och metoder som leder till att invånarna ges möjlighet till ökad delaktighet och medskapande
- Stödja implementeringen av barnkonventionen på folkbiblioteken

Regionbiblioteket lyfter särskilt fram vikten av att arbeta med små barns språkutveckling och hur vuxna kan vara läsande förebilder för barn och unga. Läsning har också ett egenvärde, att läsa, förstå, uppleva och beröras av litterär text är livskvalitet.

4 Små barns språkutveckling och läsfrämjande

I ett demokratiskt samhälle ska alla ha rätt att göra sin röst hörd. För att kunna göra det måste varje individ äga ett språk. Små barn utvecklar och lär sig ett språk långt innan de själva kan använda det och ordförrådet utvecklas genom högläsning, berättande, samtal och annan kommunikation.

Genom Götatabiblioteken ska Regionbiblioteket driva och delta i läs- och skrivfrämjande arbete och insatser. Regionbiblioteket vill särskilt lyfta fram vikten av att arbeta med små barns språkutveckling och hur vuxna kan vara läsande förebilder för barn och unga. Läsning har också ett egenvärde, att läsa, förstå, uppleva och beröras av litterär text är livskvalitet.

Bokstart Östergötland som syftar till att nå små barn 0-3 år och deras vårdnadshavare, är ett omfattande och långsiktigt samarbete mellan Götatabiblioteken, regionbiblioteket och barnhälsovården, där flera professioner samverkar kring små barns språkutveckling.

Digital läsning ska vara lika högt skattad som den analoga läsningen

Många människor tar till sig berättelser genom spel och film och på olika digitala plattformar istället för att läsa tryckta böcker. Därför måste folkbibliotekens arbetssätt kring den traditionellt linjära berättelsen, kompletteras med ökad kompetens och arbete kring det interaktiva berättandet. Litteratur finns idag tillgänglig på ett helt annat sätt än tidigare. Det är folkbibliotekens uppgift att arbeta läsfrämjande och att visa på möjligheterna att läsa på olika sätt.

Läsluststrategi

Götatabiblioteken har en gemensam läsluststrategi, antagen av Göta styrgrupp, som omfattar ett gemensamt och strategiskt arbete i samverkan kring läs- och skrivinspiration. Det gäller såväl kunskap om och förmedling av olika sorters litteratur, som metoder och stödprocesser för aktiviteter som uppmuntrar intresse för att läsa och skriva. Götatabi-

lioteken ska inspirera och bjuda in dem som idag inte betraktar sig som läsare. Det handlar om läsande och skrivande i vid bemärkelse och innefattar människors kunskaper om och deltagande i sammanhang där en mängd olika kommunikationsformer som text, bild, ljud, digitalt material och rörliga bilder ingår.

I Läsluststrategi för Götatabiblioteken står att läsa att det är med läsaren i fokus och läsarens fokus som Götatabiblioteken ska använda olika medier och typer av litteratur på många olika språk samt olika sätt att läsa på. Det genomsyrande perspektivet är barn och unga, tillgänglighet, mångfald, delaktighet och jämställdhet.

Regionbibliotek Östergötland vill samordna och stärka arbetet med små barns språkutveckling och främja folkbibliotekens läsfrämjande insatser genom att

- Utveckla arbetet med Bokstart Östergötland
- Stödja och utveckla folkbibliotekens läsfrämjande insatser
- Fortsätta arbeta efter den gemensamt tagna läsluststrategin
- Verka för hållbara samarbeten och erbjuda kompetenshöjande insatser inom området för språkutveckling och läsfrämjande

Regionbiblioteket ska utveckla litteraturen som konstform genom att arbeta för att all litteratur, oavsett genre och målgrupp, har samma status och behov av att synliggöras och stödjas.

5 Litteratur

Folkbiblioteken är viktiga arenor för litteraturen och litterära möten. Dessa är särskilt betydelsefulla då litteraturen inte har några egna institutioner. Folkbiblioteken behöver utveckla sin roll i att vara en stark litterär miljö där alla som vill utveckla sitt skrivande eller litterära intresse kan få inspiration och stöd. Betydelsen av litterära program om författare och litteratur kan inte överskattas för det enskilda konstnärskapets synlighet och genomslag.

Regionbiblioteket ska utveckla litteraturen som konstform genom att arbeta för att all litteratur, oavsett genre och målgrupp, har samma status och behov av att synliggöras och stödjas. Regionbiblioteket stödjer kunskapsutvecklingen inom litteraturämnet på biblioteken.

Litteraturområdet och Götabiblioteken

Götabibliotekens litteraturfrämjande arbete består av många delar, mycket sker i bibliotekslokalerna. Där finns tillgång till all slags litteratur, där sker författarframträdanden, poesiuppläsningar, sagostunder, bokcirklar, boklanseringar med mera.

Litteraturområdet i Östergötland kan beskrivas utifrån två perspektiv, dels de litterära utövarna och dels litteraturens förmedlare och främjare. De litterära utövarna som utgör själva konstområdets kärna är; författare, dramatiker, översättare, illustratörer, serietecknare, essäister, kritiker och digitala textproducenter som till exempel bloggare. Inom Götabiblioteken finns stor kunskap och möjligheter att synliggöra och tillgängliggöra litteraturen, den östgötska, nationella och internationella i alla genrer.

I Götabibliotekssamarbetet finns en arbetsgrupp för litteraturen som arbetar med utveckling av folkbibliotekens litteraturverksamhet genom fortbildning och gemensamma projekt. Samverkan mellan bibliotek och andra verksamheter inom litteraturområdet ger fler möjligheter till möten mellan författare, förmedlare och läsare.

Östergötlands litterära landskap är omistligt som

en del av vårt gemensamma lokala kulturarv. I folkbibliotekens lokalhistoriska rum finns en del av det samlat, skatter värda att bevara och lyfta fram till ständigt nya och potentiella läsare.

Regionbiblioteket driver projektet "Litteraturscen Östergötland" som syftar till att öka utbudet av kvalitativa författarframträdanden och litterära arrangemang i länet. Projektets andra mål är att fortbilda biblioteksmedarbetare i litteraturämnet samt i hur man kan arbeta med arrangemang och litteraturfrämjande aktiviteter för att nå nya grupper och bidra folkbildning. I projektets idé ligger också att arbeta för att all litteratur, oavsett genre och målgrupp, har samma status och behov av att synliggöras och stödjas. Detta syftar till en mer genomgripande förändring i synen på litteraturens ställning i biblioteksarbetet, en process som ska fortgå också efter projekttidens slut.

Regionbibliotek Östergötland vill främja folkbibliotekens arbete med litteraturen som konstform genom att

- Utveckla biblioteket som mötesplats för samtal och aktiviteter kring läs- och skrivlust, med fokus på interaktivitet och delaktighet
- Stärka såväl barn- som vuxenlitteraturens ställning tillsammans med litteraturområdets aktörer
- Främja ett brett urval av litterära scener
- Profilerar Östergötland som litterärt landskap genom att synliggöra författarskap, verk och litterära platser såväl digitalt som fysiskt

Minoritetslagen omfattar sverigefinländare, judar, tornedalingar, romer och samer. Alla regioner och kommuner ska ha mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Här ligger också tydliga krav på samråd och information till minoriteterna om deras språkliga och kulturella rättigheter. Regionbiblioteket ingår i arbetet med en samverkansstruktur för att finna nya sätt att arbeta och lyfta frågor som rör kulturperspektivet för de nationella minoriteterna.

6 Nationella minoriteter och minoritetsspråk

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) har gällt i Sverige sedan januari 2010. Från 1 januari 2019 reviderades lagen så att rättigheter och skyldigheter stärktes ytterligare. Lagen omfattar sverigefinländare, judar, tornedalingar, romer och samer. De fem erkända nationella minoritetsspråken är: finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. Lagen ligger till grund för insatser inom området för såväl kommunerna i länet som Region Östergötland.

Minoritetslagen anger att språken ska skyddas och främjas, liksom att de nationella minoriteterna ges möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Förvaltningsmyndigheter är skyldiga att informera om minoriteternas rättigheter och ge dem inflytande i egna frågor. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

I Östergötland är Finspång, Motala och Norrköping finskt förvaltningsområde. Inom finskt förvaltningsområde (FFO) har regionbiblioteket i uppdrag att arbeta med revitalisering av finska språket. Ambitionen är att Götabibliotekens gemensamma webb ska finnas på finska.

Region Östergötland, Länsstyrelsen i Östergötland och Regionbibliotek Östergötland har påbörjat arbetet med en ny samverkansstruktur sinsemellan, och i dialog med kommunerna, för att finna nya sätt att arbeta med de frågor som relaterar till kulturperspektivet för de nationella minoriteterna. Ambitionen är att finna nya sätt att lyfta dessa frågor och skapa en infrastruktur där samverkan både kan synliggöra området och identifiera möjliga samverkanprojekt och kunskapsinsatser för kulturverksamheter, kommuner och regionala aktörer.

Regionbibliotek Östergötland vill samverka kring nationella minoriteter och minoritetsspråk genom att

- Bidra med kompetensutveckling om nationella minoriteter och minoritetsspråk
- Stödja Götabibliotekens utvecklingsarbete och gemensamma mediesamarbete kring nationella minoritetsspråk

Folkbiblioteken är centrala aktörer för att främja inkludering och integration. Biblioteket ska vara en öppen och tillgänglig plats för alla, oberoende av funktionsförmåga, ålder, etnicitet, kön, sexuell läggning, religion, nationalitet, språk eller samhällsklass.

7 Mångfald och tillgänglighet

Alla ska, utifrån sina förutsättningar, kunna ta del av litteratur, information och bibliotekstjänster av hög kvalitet. Biblioteket ska vara en öppen och tillgänglig plats för alla, oberoende av funktionsförmåga, ålder, etnicitet, kön, sexuell läggning, religion, nationalitet, språk eller samhällsklass.

Folkbiblioteken är viktiga och centrala aktörer för att främja inkludering och integration, där många kommer för att få hjälp med olika praktiska saker i samband med studier, samhällstjänster, e-tjänster och mycket annat. Biblioteken är en mötesplats för att delta i olika aktiviteter, till exempel språkcaféer, internethandledning, sagostunder på modersmål.

Till regionbiblioteket hör samhällsorienteringen som har i uppdrag att samordna och genomföra samhällsorientering för nyanlända på modersmål i dialogform.

Regionens samhällskommunikatörer och biblioteksmedarbetare på Götabiblioteken samarbetar kring biblioteksintroduktion för nyanlända. Målet är att Götabiblioteken ger en så likvärdig biblioteksintroduktion som möjligt i kommunerna.

Biblioteken har ett uppdrag att kunna erbjuda information, litteratur och aktiviteter på de språk som finns eller efterfrågas.

Nätverket Göta mångkultur som leds av regionbiblioteket, arbetar med omvärldsbevakning, kunskaps-spridning och strategier för bemötande och tillgänglighet. Gruppen ansvarar även för det samma när det gäller minoritetsspråken. Götabiblioteken har en gemensam medieplan som grund för en komplett medieförsörjning inom Östergötland. Det innebär att de olika bibliotekens utbud av litteratur och andra medier oavsett språk eller ämne finns tillgängligt för invånarna.

Regionbibliotek Östergötland vill främja folkbibliotekens samverkansarbete kring mångfald och tillgänglighet genom att

- Fortsätta att verka för att folkbibliotekens mediebestånd omfattar litteratur på andra språk än svenska och att bibliotekens utbud och e-tjänster kan användas även av dem som har svenska som andraspråk
- Fortsätta arbetet med kompetensutveckling om bemötande, olika funktionsnedsättningar och hjälpmedel tillsammans med Funktionsrätt Östergötland
- Utveckla tillgängliga e-tjänster i samråd med användarna
- Stödja arbetet med att ta fram och kontinuerligt revidera handlingsplaner för tillgänglighet

Regionbiblioteket har en stöttande roll för att främja skolbiblioteksutvecklingen i Östergötland. En väl förankrad skolbiblioteksverksamhet, med utbildad personal, ändamålsenliga lokaler och medier, som fungerar i samverkan med den pedagogiska verksamheten bidrar till bättre måluppfyllelse för eleverna.

8 Skolbibliotek

Skolbibliotek lyder under skollagen (2010:800), där står att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag och det pedagogiska arbetet vid en förskole- eller skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.

Hos Skolverket finns att läsa att skrivningar om digital kompetens har stärkts i läroplanerna och att de reviderade läroplanerna gäller sedan den 1 juli 2018. Det betyder att rektor ansvarar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Det kan till exempel innebära att skolbibliotekarien är aktiv i olika läsprojekt eller stöder lärarens arbete med digital källkritik.

Skolbiblioteket ska i samverkan med lärare se till att verksamheten möter alla elevers behov. Eleverna ska få möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Skolbibliotek i Östergötland

När folkbiblioteken i Östergötland och Tranås inledde Götasamarbetet 2013 tog skolbiblioteken i viss mån del av detta samarbete. Framför allt vad gäller tjänster som katalog, katalogisering och biblioteksdatasystem.

Idag planeras skolbiblioteksutveckling i flera kommuner men fortfarande ser skolbiblioteksverksamheten mycket olika ut i Östergötland.

Barbro Thomas rapport, Skolbiblioteken i Östergötland – en förstudie, som gjordes 2015, är fortfarande aktuell att använda som underlag för vidare utveckling av skolbiblioteken i Östergötland. Förstudien visar på en rad åtgärder för hur skolbiblioteksverksamheten kan förändras och förbättras.

Det är viktigt att skolbiblioteksverksamhet inte främst betraktas som en samling böcker utan att den är integrerad med skolans undervisning.

Skolbiblioteksverksamhet med utbildad personal, ändamålsenliga lokaler såväl som medier, är väl förankrad och fungerar i samverkan med skolans pedagogiska verksamhet bidrar till bättre måluppfyllelse för skolans elever.

Regionbibliotek Östergötland har en stöttande roll för att främja skolbiblioteksutvecklingen i Östergötland. Regionbiblioteket arbetar med kompetenshöjande insatser för skolbibliotekspersonal och finns som praktiskt stöd till berörda för skolbibliotek som t ex skolledare och skolbibliotekssamordnare.

När det gäller system/katalog och som stöd för verksamhetsutveckling arbetar Regionbiblioteket via befintliga nätverk. Regionbibliotek Östergötland bevakar även frågor kring andra möjliga samordningar som kan bli aktuella.

Regionbibliotek Östergötland vill främja skolbiblioteksutveckling för att säkerställa tillgång och kvalitet på skolbibliotek för alla elever genom att

- Erbjuder kompetensutveckling för skolbibliotekspersonal inom medie- och informationskompetens och språkutveckling
- Stödja utveckling av såväl skolbibliotekspersonalen som skolbibliotekets pedagogiska och läsförmedlande roll
- Fortsätta arbetet med att stödja skolbiblioteksutveckling i kommunerna samt samordna nätverk som t ex strategiska skolbiblioteksgruppen och gymnasienätverket

§ 167

Fastställande av Regional Regionstyrelsen

biblioteksplan för

Östergötland 2020-2023

RS 2019-505

Bibliotekslagen (Bibliotekslagen 2013:801) som trädde i kraft 1 januari 2014 har tydliggjort att varje landsting eller motsvarande ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet (§ 11). Lagen anger också att kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på området (§ 17).

En regional biblioteksplan ska vara styrande för den regionala verksamheten och för politiska beslut som rör biblioteksverksamhet på regional nivå. Den regionala biblioteksplanen kan också fungera som ett stöd för kommunala biblioteksplaner. Biblioteksplanen ska vara möjlig att följa upp.

Den regionala biblioteksverksamheten har varit ansvarig för arbetsprocessen. Ett diskussionsunderlag har processats med bibliotekschefer på Götabiblioteken samt med strategiska skolbiblioteksgruppen.

Förslaget till Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023 fastställdes av regionutvecklingsnämnden 2019-04-03 och har gått ut på remiss under perioden 2019-04-15 – 2019-09-02. Remissen ställdes till samtliga kommuner i Östergötland. Regionutvecklingsnämnden tog i samband med detta inte ställning till sakinnehållet.

Regionutvecklingsnämnden beslutade enligt § RUN 124/2019 att föreslå regionstyrelsen tillstyrka regionfullmäktige besluta att fastställa Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023 enligt redovisat förslag.

Regionstyrelsen tillstyrker regionfullmäktige BESLUTA

a t t fastställa Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023 enligt föreliggande förslag.

Regionfullmäktiges behandling av ärendet**Yrkanden**

Eva Andersson (S) och **Per Larsson (KD)** yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Prövning

Ordföranden ställer regionstyrelsens förslag under prövning och finner att förslaget vinner bifall.

Regionfullmäktige BESLUTAR

a t t fastställa Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023 enligt föreliggande förslag.

Region
Östergötland

www.regionostergotland.se

**Regional biblioteksplan
för Östergötland 2020-2023**